

Звіт
завідувача кафедри історії стародавнього світу та середніх віків
історичного факультету
про роботу кафедри в 2021/2022 навчальному році

I. Робота з кадрами

1.1. Кількісний та якісний склад кафедри:

Науково-педагогічні працівники - 7 осіб та 5 ставок

- кандидатів наук -
- докторів наук - 3

Кількість наукових працівників (кількість ставок) - 0 з них:

- кандидатів наук
- докторів наук

Кількість навчально-допоміжного персоналу (кількість ставок) –

- кандидатів наук- 1

Кількість аспірантів -3, докторантів - 0, здобувачів – 0

1.1. Захист дисертацій, робота з аспірантами та докторантами. (Розділ 5. Університетський менеджмент у 2025 році Проект 5.2. «Управлінські рішення»)

Робота над докторськими Дисертаціями:

Доц. С.В. Літовченко, доц. О.А. Ручинська, доц. С.В. Д'ячков працюють над темами докторських дисертацій.

Аспіранти:

Робота з аспірантами:

Аспірантка Семибратська Анастасія Ігорівна

Науковий керівник: Литовченко Сергій Дмитрович.

Строк навчання в аспірантурі: 4 роки (1 жовтня 2020 - 30 вересня 2024 рр.), денна.

Назва наукової роботи: «Жіночі образи в олімпійському пантеоні: походження, становлення та трансформація (VIII – середина IV ст. до н.е.)». Стан виконання: складені кандидатський екзамен з іноземної мови. Йде збір матеріалів та їх опрацювання за темою дисертації.

Спеціальність № 07.00.02 - всесвітня історія.

Аспірантка Семененко Олена Володимирівна

Науковий керівник: Ручинська Оксана Анатоліївна.

Строк навчання в аспірантурі: 4 роки (1 жовтня 2020 - 30 вересня 2024 рр.), денна.

Назва наукової роботи: «Культ Асклепія у Давній Греції класичного періоду та у Римській імперії в англо-французькій історіографії». Стан виконання: складені кандидатський екзамен з іноземної мови. Йде збір матеріалів та їх опрацювання за темою дисертації. Спеціальність № 07.00.02 - всесвітня історія.

Аспірант Рябко Андрій Олексійович - Зараз знаходиться у стані військовослужбовця

Науковий керівник: Ручинська Оксана Анатоліївна.

Строк навчання в аспірантурі: 4 роки (15 вересня 2016 – 15 вересня 2021 рр. (новий термін з урахуванням відпустки), із них - 1 рік академічної відпустки у зв'язку з доглядом за хворим батьком), денна.

Назва наукової роботи: «Виховання та освіта громадянина в античних державах Північного Причорномор'я».

Обговорення на кафедрі повного тексту дисертації відбулося у вересні 2021 р. Спеціальність № 07.00.02 - всесвітня історія.

Аспірантка заочне відділення Походнякова А. С.

Науковий керівник: Литовченко Сергій Дмитрович.

Строк навчання в аспірантурі: 4 роки

Назва наукової роботи: «Набатейські араби у V ст. до н. е. – 106 р. н. е. Спеціальність № 07.00.02 - всесвітня історія. – Перебувала у академвідпустці через хворобу(з вересня 2021 р.).

В вересні закінчила аспірантуру, виконала навчальний план повністю.

Аспірантка Крюкова Софія Сергіївна

Науковий керівник: Литовченко Сергій Дмитрович.

Строк навчання в аспірантурі: 4 роки (1 жовтня 2021 - 30 вересня 2025 рр.), денна.

Назва наукової роботи: «Дамаск у світі еллінізму (II – I ст. до н. е.)». Стан виконання: складені кандидатські іспити. Йде збір матеріалів та їх опрацювання за темою дисертації. Спеціальність № 07.00.02 - всесвітня історія.

1.3 Діяльність із забезпечення оптимального балансу досвідчених та молодих викладачів і науковців.

На кафедрі працює 2 молодих викладача:

- Доц. Каріков С. А. доктор. іст. наук, доц. - 0,5 ставки
- Доц. Токарев А. М., канд.іст.н. - 1 ставка.

1.4 Наявні проблеми та шляхи їх вирішення.

- Забезпечення індивідуальних місць для роботи викладачів та зв'язку с ними.

II. Результати науково-інноваційної діяльності і роботи з комерціалізації результатів НДР

2.1. Фундаментальні та прикладні НДР, що виконуються за результатами конкурсу, проведеного МОН України, обсяги їх фінансування в 2018 та 2019 роках (номери тем, угод, контрактів, прізвища керівників).

2.2. Монографії

1. Сорочан С.Б. Всеобщая история. Византийская империя. – Харьков: КСД, 2022. – 368 с.(22 д.а.)

2. Сорочан С.Б., Сорочан Е.С. Византия IV-IX веков: торговцы, товары, услуги. - Прага: Ethics s.r.o., 2022. - 800 с. (50, 25 д.а.)

2.3. Статті, опубліковані у виданнях, що враховуються системами SKOPUS та / або WebS (надати список).

Статті у фахових виданнях (вітчизняних і закордонних журналах та збірниках наукових праць):

1. Сорочан С. Б. Клиническая медицина в Византии // Византийская мозаика: Сборник публичных лекций Эллино-византийского лектория при Свято-Пантелеимоновском храме / Ред. проф. С.Б. Сорочан; сост. А.Н. Домановский. – Вып. 9. – Харьков: Майдан, 2021 (Нартекс. Byzantina Ucrainensia. – Supplementum 9). – С. 16-58 (стаття зі сб., 3).
2. Вус О.В., Сорочан С.Б. Ранневизантийские бургы на побережье Таврики и Европейского Боспора (К вопросу о военном присутствии римлян в юго-восточном Крыму в IV-VI вв.) // Византийская мозаика: Сборник публичных лекций Эллино-византийского лектория при Свято-Пантелеимоновском храме / Ред. проф. С.Б. Сорочан; сост. А.Н. Домановский. – Вып. 9. – Харьков: Майдан, 2021 (Нартекс. Byzantina Ucrainensia. – Supplementum 9). – С. 162-198 (стаття зі сб., 2,5).
3. Сорочан С. Візантійський ринок IV-IX ст.: поняття й дефініції // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. 2021. Серія «Історія». Вип. 60. – С. 131-144 (стаття, 0,5)
4. Сорочан С.Б. Византиец в «долині смертної тіні» (Псалом 22:4) // Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини. 2021. №.2Б. С. 44-55(стаття, 3).
5. Ручинська О. Особливості благодійництва в Ольвійському полісі (VI-I ст. до н.е.) // Емінак: науковий щоквартальник. 2021. № 1 (33) (січень-березень). С. 219-229 (фахове видання)
6. Ruchynska O. Euergetism and benefaction in ancient Olbia // The Greeks and Romans in the Black Sea and the Importance of the Pontic Region for the Graeco-Roman World (7th century BC-5th century AD / Ed. G.R. Tsetskhladze, A. Avram, J. Hargrave. Oxford: Archaeopress, 2021. P.245-250.
7. Ruchynska O. The main Agonistic Festivals in Tauric Chersonesus// Connecting the ancient West and East. Studies presented to Prof. Gocha R. Tsetskhladze. Vol.1/ Ed. by J. Boardman, G Hargrave, A. Avram and A. Podossinov. Leuven, Paris, Bristol: Peters, 2022. P.683-693.
8. Сергеев І. П. До питання про доцільність періодичного перевидання перекладів творів античних авторів сучасними мовами // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія “Історія” Вип. 60. - Харків, 2021. С. 118-130..
9. Івлєв К.О., Сорочан С.Б. Про типову кар'єру вченого ромея XV ст. (за матеріалами сатиричного діалогу «Мазаріс») // Стародавнє Причорномор'я. Сб. ст. – Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2021. – Вип. 13. – С. 173-178 (стаття, 0,5).
10. Литовченко С.Д.Кілікійське намісництво Цицерона: зовнішньополітичний аспект// Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія». Вип. 60, 2021. С. 176-179 (стаття, 1)
11. Литовченко С.Д. Ветерани от римската армия – магистрати и жреци в Долна Мизия“ – последният труд на А . П . Мартемьянов//Списание на БАН. Кн. 2/2022. С. 28-31 (стаття, 0,5)
12. Dyachkov S. V. Chersonesos "Barracks": a Large Urban Estate of the 1st - 3rd 1st - 3rd Centuries AD. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія», вип. 60, 2021, с. 102-117, <https://www.doi.org/10.26565/2220-7929-2021-60-06>.

2.12. Відомості щодо міжнародних конференцій, проведених на базі Харківського

національного університету імені В.Н. Каразіна, що були організовані кафедрою.

1. Міська відкрита конференція-конкурс для учнів 9 - 11-х класів ліцеїв і гімназій "Каразінський колоквіум" (<http://www.lyceum.univer.kharkov.ua/index.php/ua/uchebno-vospitatelnaya-rabota-2/karazinskij-kolokvium>)

XXI Міжнародна учнівська конференція «Різдвяні читання» / ХНУ імені В.Н. Каразіна, Кафедра історії стародавнього світу та середніх віків (Харків, 26. 01. 2022 р.) Члени оргкомітету проф. С. Б. Сорочан, доц. О. А. Ручинська (<http://surl.li/wjix>)

2.13. Відомості щодо всеукраїнських конференцій, проведених на базі Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, що були організовані кафедрою.

2.14. Подання матеріалів для здобуття державних премій в галузі науки і техніки, стипендій, грантів, премій Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України. НАН України.

2.15. Організація наукової роботи студентів та її результати.

Контроль та координація роботи студентського наукового товариства кафедри «Ad fontes», проводився науковий семінар з грецької мови «ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΑΓΟΝΟΙ», підготовлена збірка матеріалів студентського круглого столу.

2.16. Наявні проблеми та шляхи їх вирішення

3. Результати роботи із забезпечення якості освіти

3.1. Відомості про загальне та навчальне навантаження кафедри, середнє навантаження на 1 ставку науково-педагогічних працівників (НПП) складає біля 600 годин.

Кількість загальних курсів - 7

Кількість спецкурсів - 8

Навчальне навантаження кафедри (в годинах)

- усього - 3746 годин
- лекцій – 692 год
- лабораторних, практичних -382 практичних.

Проблеми та шляхи їх вирішення: нерівномірне навантаження викладачів. Планується перерозподіл навантаження викладачів.

3.2. Розвиток матеріальної бази навчального процесу.

1. Матеріально-технічне забезпечення (стисла характеристика)

- аудиторний фонд кафедри: 1 власна навчальна кімната для практичних та самостійних занять студентів;
- технічні засоби навчання: комп'ютерний клас факультету, мультимедійні проектори, комп'ютери
- наочні засоби: навчальні відео- та аудіофільми, мультимедійні лекції та електронні підручники на сайті, слайди, демонстраційні плакати.

2. Методичне забезпечення

2.1. Забезпеченість підручниками (навчальними посібниками):

№ п/п	Дисципліна	Рівень забезпеченості		
		Повністю (норма 1/2)	Частково (1/2 - 1/10)	Незабезпечені
1	Історія Стародавнього Сходу		+	

2	Історія Греції та Риму	+		
3	Історія середніх віків	+		
4	Антична культура		+	
5	Історія країн Азії та Африки в середні віки, новий та новітні часи			+
6	Спецкурс: Історія культури Європи: античний світ, середньовіччя	+		
7	Спецкурс: Джерелознавство історії середніх віків		+	
8	Актуальні проблеми всесвітньої історії		+	
9	Спецкурс: Історія та археологія візантійського Криму		+	
10	Спецкурс: Візантія: історія, побут, менталітет	+		
11	Спецкурс: Історія раннього християнства та гностичних течій пізньоантичної доби		+	
12	Спецкурс: Історіографія античності та історіографія середніх віків		+	
13	Спецкурс: Історія релігій стародавнього світу		+	
14	Спецкурс: Вступ до біблеїстики		+	

2.2 Рівень забезпеченості навчально-методичними комплексами:

№	Дисципліна	Робоча програма	Конспекти лекцій	Метод. матеріали до семінарських занять	Матеріал и для заочних форм навчання	Метод. вказівки до написання кваліфікаційних робіт	Завдання для контрольних робіт, передбачених навч.планом	Тестові завдання	Екзамен. білети
На паперових та електронних носіях									
1	Історія Стародавнього Сходу	+	+	+	+	x	+	+	+
2	Історія Греції та Риму	+	+	+	+	x	+	+	+
3	Історія середніх віків	+	+	+	+	x	+	+	+
4	Антична культура	+	+	+	+	x	+	+	+

5	Історія країн Азії та Африки в середні віки, новий та новітні часи	+	+	+	+	x	+	+	+
6	Спецкурс: Історія культури Європи: античний світ, середньовіччя	+	+	+	+	x	+	+	x
7	Спецкурс: Джерелознавство історії середніх віків	+	+	+	x	x	+	+	+
8	Актуальні проблеми всесвітньої історії	+	+	+	x	x	+	+	+
9	Спецкурс: Історія та археологія візантійського Криму	+	+	+	x	x	+	+	+
10	Спецкурс: Візантія: історія, побут, менталітет	+	+	+	x	x	+	+	+
11	Спецкурс: Історія раннього християнства та гностичних течій пізньоантичної доби	+	+	+	x	x	+	+	+
12	Спецкурс: Історіографія античності та історіографія середніх віків	+	+	+	x	x	+	+	+
13	Спецкурс: Історія релігій стародавнього світу	+	+	+	x	x	+	+	+
14	Спецкурс: Вступ до біблеїстики	+	+	+	x	x	+	+	+
15	1. Спецкурс: Державний устрій	+	+	+	+	x	+	+	+

	Римської імперії								
16	2. Спецкурс: Фінансове господарство давніх римлян	+	+	+	+	x	+	+	+

Примітка. Наявність чи відсутність навчально-методичних матеріалів позначається знаками + та - відповідно. Якщо певний вид навчальної роботи не передбачається навчальним планом, ставиться позначка x.

2.3. Кількість електронних навчальних ресурсів

Назва	Кількість	Дисципліни, при викладанні яких використовуються
Електронні версії навчально-методичних матеріалів		Дані п.2.2
Мультимедійні ілюстративні матеріали		Лекції по всім дисциплінам кафедри
Дистанційні курси		Історія Стародавнього Сходу Історія Греції та Риму Історія середніх віків Антична культура Історія країн Азії та Африки в середні віки, новий та новітні часи Спецкурс: Історія культури Європи: античний світ, середньовіччя Спецкурс: Джерелознавство історії середніх віків Актуальні проблеми всесвітньої історії Спецкурс: Історія та археологія візантійського Криму Спецкурс: Візантія: історія, побут, менталітет Спецкурс: Історія раннього християнства та гностичних течій пізньоантичної доби Спецкурс: Історіографія античності та історіографія середніх віків Спецкурс: Державний устрій Римської імперії Спецкурс: Історія релігій стародавнього світу Спецкурс: Вступ до біблеїстики
Матеріали для комп'ютерного тестування		Заліки, контрольні роботи та письмова частина екзаменів по всім дисциплінам кафедри

3.3. Ліцензування та акредитація напрямів і спеціальностей підготовки фахівців. Кафедра прийняла участь у ліцензуванні аспірантури (проф. Сорочан С. Б. – гарант)

3.4. Запровадження нових навчальних дисциплін (надати список, прізвища викладачі-розробників).

Ручинська О. А. Історія раннього християнства та гностичних течій пізньоантичної доби (1 курс магістри, спеціальність 032 Історія та археологія)

Сорочан С.Б. Історія та археологія візантійського Криму (1 курс магістри, спеціальність 032 Історія та археологія)

3.5. Робота з вступниками, профорієнтаційна активність

Декан факультету, доцент кафедри С. Д. Литовченко приймає участь у організації роботи з абітурієнтами .

День відкритих дверей історичного факультету - доц.С. Д. Литовченко

(https://univer.kharkov.ua/ua/general/univer_today/announce?news_id=9799)

Презентація педагогічної практики у школі (директор ліцея - доц. С. В. Д'ячков)

Харківський університетський ліцей Харківської міської ради Харківської області. Адреса: пр. Леніна, 20. E- mail:lyceum@univer.kharkov.ua

<http://history.karazin.ua/themes/history/resources/a152065907ccae18c900f048e69cf72c.pptx>

3.6. Видання підручників та іншої навчальної літератури (з грифом МОН України та без грифу МОН України) (надати список).

3.7. Забезпечення навчальних дисциплін електронними навчальними ресурсами, розміщеними на сайті університету (плани та програми, електронні версії підручників, навчальних посібників, лекційні презентації, матеріали для самостійної роботи студентів, завдання для самоконтролю, приклади екзаменаційних білетів тощо).

(см. Табл 2.2)

- 1) Сергєєв І. П. Державні установи давніх римлян: пізня Республіка та рання Імперія. Матеріали до спецкурсу / <https://ancient@karazin.ua>.

3.8. Розвиток кафедрального веб-сайту. Існує кафедральний веб-сайт на якому розміщені розклад занять, календарно-тематичні плани та програми. Демонстраційні матеріали видавничої діяльності кафедри. <http://antiquity.karazin.ua/>. Відповід. доц. А.М. Токарев. Контроль якості навчального процесу, аналіз проведення відкритих занять.

Форми контролю якості викладання (за навчальний рік)

№ п/п	Форми контролю	Кількість
1	Взаємовідвідування занять	16
2	Відкриті заняття	16
3	Анкетування студентів	
4	Адміністративний контроль	постійно
5	Інші форми	

На кафедрі увесь лекційний матеріал викладається з залученням мультимедійної техніки та іншої допоміжної техніки.

На кафедрі функціонує студентське наукове товариство (СНТ) (куратор доц. Ручинська О. А.). Студенти СНТ приймають активну участь у науковій роботі кафедри, активно приймають

участь у міських, республіканських та міжнародних наукових конференціях та з'їздах, мають самостійні наукові публікації

3.1. Оновлення форм і методик викладання. Залучення мультимедійного забезпечення і опанування різних дистанційних форм навчання

3.13. Розробка електронних (дистанційних) курсів за денною та заочною формою навчання, запровадження електронного навчання при навчанні за денною формою (надати назви курсів, прізвища викладачів-розробників).

Розроблені дистанційні курси Токарев А. М. Історія Греції та Риму, Литовченко С. Д. Актуальні проблеми, що пройшли ліцензування.

Курси Ручинської О.А., Д'ячкова С.В. планується подати на ліцензування

3.13. Викладання англійською мовою (які дисципліни викладаються, кількість НПП, які беруть участь у викладанні).

3.14. Робота з працевлаштування випускників та її результати.

Співробітники кафедри приймають участь у профорієнтаційній роботі серед учнів базових шкіл, ліцеїв м. Харкова і області

3.15. Наявні проблеми та шляхи їх вирішення.

3. Міжнародне та міжвузівське співробітництво Наводяться дані про виконання існуючих угод про співробітництво, роботу з укладання нових угод, результати цієї діяльності.

1. Sorochan Sergej. Chersonesos-Kherson and the Byzantine Military Forces in Crimea in the 6th-7th Centuries // 24th International Congress of Byzantine Studies. Venice and Padua, 22-27 August 2022. Provisional Programme. P.25

2. Ruchynska O. Erasmus + Staff Mobility For Teaching, from 13/06/2022 till 17/06/2022, Universität Klagenfurt, Faculty of Humanities, Department of History (Austria).

3. Ruchynska O. 24/03/2022 – Guest Lecture in «Das Institut für Slawistik der Alpen – Adria –Universität Klagenfurt» (Austria) Theme of presentation: Ruchynska Oksana. Vasil Karazin Kharkiv National University, War and Ancient History

4. Ruchynska O. 06/04/2022 - Interviews for the «Schweizer Radio und Fernsehen, Studio Basel» Irèna Dietschi (Wissenschaftsredactorin Fachredaction Wissenschaft) Interview have been published in a highlighted article 14/04/22 on SRF online platform «Wissen» <http://www.srf.ch/wissen>

5. Ruchynska O. 17/05/2022 – Conférence, Université de Fribourg, Institut du monde antique et byzantin, Histoire de l'Art et Archéologie, Histoire de l'antiquité. Theme of presentation: Ruchynska Oksana. Vasil Karazin Kharkiv National University, War and Ancient History

6. Ruchynska O. 26/05/2022 - International Scientific Conference (online) "Societies of ancient, medieval and early modern era and their civilizational heritage", Taras Shevchenko National University of Kyiv, Department of Ancient and Medieval History. Theme of presentation: Ruchynska Oksana. Charity of the elite of the Chersonesos Taurica polis.

7. Ruchynska O. 02/06/2022 - Conférence «Au peril de la guerre le patrimoine archeologique ukrainien», Musée cantonal d'archéologie et d'histoire, Lousanna et Universite de Lausanne, Section d'archéologie et des sciences de l'antiquite. Theme of presentation:

Ruchynska Oksana. Ancient History and Archaeology at Kharkiv University

8. Ruchynska O. 22-24/06/2022 - International Scientific Conference «ROMAN ARTICULATED DOLLS IN CONTEXT. Typology, Technique, Provenance and Representations».

Université de Fribourg, Institut du monde antique et byzantin, Histoire de l'Art et Archéologie, FNS, ERS Locus Ludi Table ronde projets/recherches en cours. Theme of presentation: Ruchynska Oksana. The Issue of Dolls and Puppets in the Northern Black Sea Region

9. Ruchynska O. 23/09/2022 – Séminaire pontique. Université Paris Nanterre, Université Paris 8, Musée du Louvre

Theme of presentation: *Ruchynska Oksana. The Colonization Process in the Northern Black Sea Region and Peculiarities of the Emergence of Olbia and Chersonesos Poleis*

<https://cnrs.zoom.us/j/99694596094?pwd=UU1iN1VibklFTU10MnFSMIBaWEViQT09>

10. Ruchynska O. 26–30/09/2022 SEVENTH INTERNATIONAL CONGRESS ON BLACK SEA ANTIQUITIES. The Black Sea: Hub of Peoples and Cultures (8th century BC – 5th/6th century AD). Dedicated to the Memory of Prof. Alexandru Avram (Thessaloniki – 26–30 September 2022). The International Hellenic University, Thessaloniki. CONGRESS WEB-SITE: <https://web.ihu.edu.gr/icbsa22/>

Theme of presentation: *Oksana Ruchynska. Benefactions and financing of agonistic festivals in Tauric Chersonesus*

4. Виховна робота, взаємодія зі студентським самоврядуванням та його органами
Викладачі кафедри проф. Сергєєв І. П. та доц. Токарєв А. М. є кураторами навчальних груп 4 курсу (групи ІС-41 та ІС-42).

5. Робота зі створення безпечних умов праці та навчання, забезпечення протипожежної безпеки

6. Завдання кафедри у наступному навчальному році

Розширення науково-технічної та матеріальної бази кафедри, підвищення фаху НПП з викладацької майстерності, видання навчальної та навчально-методичної літератури українською мовою, отримання сертифікатів В2.

Завідувач кафедри

Сергій Сорочан